

Saksbehandler: Øystein Rovde

 Vår dato:
10.01.2017
Deres dato:
11.11.2016

 Vår referanse:
2016/7565
Deres referanse:
16/7853

Kunnskapsdepartementet

Svar på høring om forslag til endringer i friskoleloven, folkehøyskolen og voksenopplæringsloven kap. 4

Utdanningsdirektoratet viser til Kunnskapsdepartementets høring 11. november 2016 om forslag til endringer i friskoleloven, voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven.

Våre innspill følger strukturen i høringsnotatet.

Kap 2 Dekning av utgifter til spesialundervisning i friskoler

Innholdet i kommunens plikt til å dekke utgifter til spesialundervisning oppleves som uklart i dag. Uklarhetene har ført til uenigheter mellom friskoler og kommuner om det økonomiske oppgjøret, uten at dette har latt seg løse ved for eksempel klage eller tilsyn. Vi ser det derfor som positivt at departementet vil avklare hva som ligger i kommunens finansieringsplikt, og at fylkesmannen skal kunne kontrollere kravet til dekning av utgifter gjennom tilsyn.

I henhold til lovforslaget skal likebehandling mellom friskoler og offentlige skoler være et krav. Dere skriver at dere ikke vil regulere hvordan utgiftsdekningen skal beregnes, eller hvilke kriterier kommunen eller fylkeskommunen kan bruke. Dere understreker likevel at en modell der tildelingen utelukkende skjer på grunnlag av antall elever i skolen totalt og ikke kriterier som relaterer seg til antall elever med spesialundervisning, vanskelig kan tenkes å oppfylle kravet om at kommunen skal dekke utgiftene til spesialundervisning. Utdanningsdirektoratet forstår uttalelsen slik at dere lovfester dette som et minimumskrav til selve beregningsmåten, i tillegg til at det skal være likebehandling. Vi ser at flere kommuner dekker utgifter til spesialundervisning gjennom generell rammefinansiering til skolene, og ikke ut fra antall elever med spesialundervisning. Vi mener departementet må avklare nærmere hvordan fylkesmannen skal kunne kontrollere kravet til dekning av utgifter for elever ved friskoler i slike tilfeller.

Kap 3 Tilsyn med kommunenes og fylkeskommunenes plikter etter friskoleloven

Vi støtter forslaget om å presisere i friskoleloven at fylkesmannen har kompetanse til å føre tilsyn med kommunens og fylkeskommunens plikter overfor elever i friskoler. Vi er enige i at tilsynet skal følge kommunelovens regler, og at tilsynet også omfatter tilfeller der kommunen eller fylkeskommunen har delegert oppgaven med å fatte enkeltvedtak til friskolene.

Kap 4 Lovfesting av krav om en ikke-kommersiell formålsbestemmelse i friskolenes vedtekter

Utdanningsdirektoratet har ingen innvendinger til forslaget om at det stilles krav om en ikke-kommersiell formålsbestemmelse i friskolelovens vedtekter. Det følger allerede av friskoleloven at skolene ikke kan ta utbytte, men vi er enige i at en presisering i vedtektene kan bidra til en ekstra bevisstgjøring av skolens styre. Vi støtter forslaget om en

Postadresse:
Postboks 9359 Grønland, 0135 OSLO
Besøksadresser:
Schweigaards gate 15 B, Oslo
Britveien 4, Molde
Parkgata 36, Hamar

Telefon:
+47 23 30 12 00
Telefaks:
+47 23 30 12 99

E-post:
post@utdanningsdirektoratet.no
Internett:
www.utdanningsdirektoratet.no
Org.nr.:
NO 970 018 131

Bankgiro:
7694 05 10879
IBAN:
NO8876940510879
BIC/SWIFT
DNBANOKK

overgangsperiode på ett år, for eksisterende skoler, slik at endring av vedtektene kan gjøres i forbindelse med ordinær generalforsamling eller lignende.

Kap 5 Innføring av hjemmel til å pålegge friskolene meldeplikt ved salg, fusjon, fisjon, og nedleggelse

Utdanningsdirektoratet har ingen innvendinger mot departementets forslag om at det innføres hjemmel til å pålegge friskolene meldeplikt ved salg, fusjon, fisjon, og nedleggelse.

Vi ber Kunnskapsdepartementet avklare om de mener at meldeplikten gjelder alle aksjetransaksjoner. I dag anses ikke salg av aksjer som en endring av rettssubjektet, og Utdanningsdirektoratet mottar derfor nødvendigvis ikke informasjon om dette.

Utdanningsdirektoratet mener det er hensiktsmessig at det slås fast at det er skolen som må dokumentere at eventuelle gjenstående eiendeler i skolen ved nedleggelse ikke stammer fra statstilskudd, og at det må redegjøres for dette dersom en skole nedlegges.

Kap 6 Innføring av hjemmel til å begrense andelen utenlandske elever ved skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kapittel 4

Utdanningsdirektoratet har ingen innvendinger mot departementets forslag om at det gis adgang til å regulere inntak av utenlandske elever i forskrift. Vi er enige med departementet om at en slik regulering ikke vil være i strid med Grunnlovens forbud mot regler med tilbakevirkende kraft.

Utdanningsdirektoratet er opptatt av at en slik forskriftshjemmel må være grundig gjennomarbeidet slik at det ikke skaper unødige merarbeid for skolene ved inntak, og at det er forutsigbart for elevene som søker.

Kapittel 4-skolene rapporterer ikke elever på individnivå, og dagens systemer er bygd for kontroll av antall elever mot godkjent elevtall. Kontroller knyttet til inntak og skolens elevtall forutsettes gjennomført av skole og revisor før elevtallsrapportering. Det er ikke systemer som avdekker/skiller mellom elevers ulike statsborgerskap og/eller ulike grunnlag for opphold i Norge. En ny særreportering knyttet til utenlandske elever vil kreve at innretningen for rapportering endres og at systemet utvikles for å håndtere en slik særreportering. Dette vil ha økonomiske konsekvenser for både skolen og tilskuddsforvalter.

Vi ber Kunnskapsdepartementet avklare om andel utenlandske elever ved skolen beregnes av skolens godkjente elevtall eller skolens faktiske elevtall.

Kap 7 Innføring av hjemmel til å fastsette maksimalt elevtall på eksisterende godkjenninger etter voksenopplæringsloven kapittel 4

Utdanningsdirektoratet støtter departementets vurderinger, men vil påpeke at det i selve forslaget (7.4) ikke er helt tydelig hva departementet ønsker at forskriften skal omfatte. Direktoratet er av den oppfatning at det må komme frem at forskriften må gi muligheten til å fastsette maksimalt elevtall på hvert enkelt tilbud, ikke bare på skolen som helhet, og at det nå åpnes for at direktoratet kan gjøre dette for alle skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kapittel 4.

Kap 8 Andre endringer i voksenopplæringsloven kapittel 4

Paragraf 24 voksenopplæringsloven viser til § 3-4a i friskoleloven om tilpasset opplæring og tidlig innsats. I andre ledd i denne bestemmelsen het er det at «På 1. til 4. årstrinn skal skolen sørge for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom

anna inneber særleg høg lærartettleik og særleg er retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.». Utdanningsdirektoratet mener at henvisningen i § 24 eventuelt kun bør vise til 3-4a første ledd.

Vi støtter forslaget om at det innføres en adgang for at tilsynsmyndigheten kan få innsyn i dokumentasjon fra nærstående parter til skolen. Vår erfaring fra tilsyn er at skoler som handler med nærstående har en særlig risiko for at varer og tjenester ikke handles på markedsmessige vilkår. Dette er derfor viktig informasjon for vurderingen av om skolen har brukt statstilskudd og skolepenger i tråd med regelverket når det handles med nærstående parter.

Vi støtter også forslaget om at retten til dokumentasjon skal gjelde uavhengig av taushetsplikt, slik at voksenopplæringslovens krav til dokumentasjon likestilles med friskoleloven.

Vi støtter også de andre forslagene som er av tekniske art eller endringer som ikke har realitetsbetydning.

Kap 9 Innføring av en bestemmelse i folkehøyskoleloven om at alle offentlige tilskudd og elevbetaling skal komme elevene til gode

Vi er enige med departementet i at statstilskudd og skolepenger skal komme elevene til gode også ved folkehøyskolene.

Kap 10 Reaksjonsformer ved brudd på folkehøyskoleloven mv.

Vår erfaring fra tilsyn er at pålegg om retting er det reaksjonsmiddelet vi oftest benytter når vi avdekker brudd på regelverket. Pålegg om retting fører i stor grad til at skolen korrigerer regelbruddet innenfor rettefristen. Vi mener at dette er nødvendig for brudd på regelverket som ikke passer inn under øvrige reaksjonsmidler, slik som tilbakeholdelse av statstilskudd eller trekking av skolens godkjenning. Vi støtter forslaget om å innføre en hjemmel til å gi pålegg om retting.

Vi støtter også forslaget om å samle nye og gamle reaksjonsmidler i en egen bestemmelse i folkehøyskoleloven. Dette vil bidra til å tydeliggjøre hva konsekvensene er for folkehøyskolene hvis det avdekkes forhold i strid med loven.

Kap 11 De økonomiske og administrative konsekvensene av høringsforslagene.

Vi mener at innføringen av nye hjemler og reaksjonsformer vil få økonomiske og administrative konsekvenser for tilsynet med skolene.

Ved innføring av nye lovkrav for skolene, fører det også til en økt tilsynsportefølje for Utdanningsdirektoratet. Dette knytter seg til nye begrensninger for inntak av utenlandske elever på kapittel 4-skolene, og for nye krav om at alle offentlige tilskudd og elevbetalinger skal komme elevene til gode for folkehøyskolene. Innføring av nye og tydeligere reaksjonsbestemmelser for folkehøyskolene styrker også mulighetene og handlingsrommet for å føre tilsyn med folkehøyskolene.

Vår vurdering er at dette vil føre til økt tilsynsaktivitet på disse områdene. Denne disponeringen må gjøres ved at det føres tilsvarende mindre tilsyn med øvrige bestemmelser i friskoleloven og voksenopplæringsloven. Reduksjonen i øvrig tilsynsaktivitet vil være på områder hvor vi har avdekket høy risiko for lovbrudd.

Vennlig hilsen

Einar Simonsen Plahter
avdelingsdirektør

Øystein Rovde
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent